

สารบัญเรื่อง

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ.....	(1)
รายงานสรุป.....	(2)
บทคัดย่อ.....	(13)
Abstract.....	(16)
สารบัญเรื่อง	(20)
สารบัญตาราง.....	(23)
สารบัญภาพประกอบ.....	(25)
บทที่ 1 บทนำ	
- ชื่อชุดโครงการวิจัย.....	1
- คณะผู้บริหารชุดโครงการวิจัย.....	1
- ความสำคัญและที่มาของชุดโครงการ.....	2
- วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	4
- คำสำคัญหลักของแผนงานวิจัย.....	5
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	
- ข้อมูลสารสนเทศลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา.....	6
- กรอบแนวคิดและวิธีการเชื่อมโยงของโครงการวิจัยย่อย ภายใต้ชุดโครงการวิจัย.....	9
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	
- โครงการย่อย 1 ศึกษาวิวัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของระบบ ชุมชนชาวนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา.....	13
- โครงการย่อย 2 ศึกษาระบบสังคมเกษตรและระบบการทำฟาร์ม ที่มีการทำนาเป็นหลัก.....	15
- โครงการย่อย 3 การตัดสินใจทำการเกษตรระบบไร่นาผสม ตามแนวเกษตรทฤษฎีใหม่.....	18
- โครงการย่อย 4 การตัดสินใจและการปรับเปลี่ยนระบบการทำนา ร่วมกับการปลูกผักและการทำสวนยางพารา.....	21
- โครงการย่อย 5 การตัดสินใจปรับเปลี่ยนระบบการทำฟาร์มของ เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม.....	30
- ขั้นตอนการดำเนินงานชุดโครงการวิจัย.....	36

สารบัญเรื่อง (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 สภาพทั่วไปของพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา	
- สภาพทั่วไปของพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา.....	37
- เขตการปกครองของพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา.....	40
- ลักษณะทางสมุทรศาสตร์ของพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา.....	43
- ลักษณะทางกายภาพทางทะเลของพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา.....	46
- ลักษณะทางชีวภาพทางทะเลของพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา.....	47
- การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินและการใช้ที่ดินของพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา..	53
- การจำแนกการใช้ที่ดินประเภทหลักของพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา.....	56
- การจำแนกการใช้พื้นที่น้ำของพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา.....	56
- ปัญหาความขัดแย้งการใช้พื้นที่น้ำของพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา.....	57
- ระบบชุมชนและระบบเมืองในพื้นที่ในจังหวัดพัทลุง.....	58
- สถานการณ์มลพิษทางน้ำของชุมชนเมือง.....	62
บทที่ 5 สภาพทั่วไปของพื้นที่ศึกษา	
- สภาพทั่วไปของพื้นที่ศึกษา โครงการย่อย 2 อ.บางแก้ว.....	66
- สภาพทั่วไปของพื้นที่ศึกษา โครงการย่อย 3 อ.ควนขนุน.....	76
- สภาพทั่วไปของพื้นที่ศึกษา โครงการย่อย 4 อ.เขาชัยสน.....	90
- สภาพทั่วไปของพื้นที่ศึกษา โครงการย่อย 5 อ.เมือง.....	105
บทที่ 6 วิวัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของระบบชุมชนชาวนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา	
- ยุคก่อนประวัติศาสตร์และประวัติศาสตร์ยุคโบราณ.....	117
- ประวัติศาสตร์ยุคจารีต(อยุธยาถึงทศวรรษ 2430).....	119
- ประวัติศาสตร์ยุคสมัยใหม่ (ทศวรรษ 2430ถึงปัจจุบัน).....	119
- วิวัฒนาการของการใช้ประโยชน์ที่ดินและป่าไม้บริเวณลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ในช่วง 100 ปี.....	121
- ภูมิปัญญาชาวบ้านกับการดำรงชีวิตขั้นพื้นฐาน.....	128
บทที่ 7 ระบบสังคมเกษตรและระบบการทำฟาร์มของชุมชนชาวนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา	
- วิวัฒนาการของระบบสังคมเกษตร.....	134
- ระบบสังคมเกษตรและระบบการทำฟาร์มของชุมชนชาวนา อ.บางแก้ว.....	144
- การปรับเปลี่ยนระบบการทำฟาร์มของเกษตรกรในการทำไร่นาสวนผสม ตามแนวทฤษฎีใหม่ อ.ควนขนุน.....	151
- การปรับเปลี่ยนระบบการทำนาร่วมกับการปลูกผักและ การทำสวนยางพารา อ.เขาชัยสน.....	160
- การปรับเปลี่ยนระบบการทำฟาร์มของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม อ.เมือง.....	170

สารบัญเรื่อง (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 8 สภาพกายภาพ เศรษฐกิจสังคม และเงื่อนไขต่าง ๆ ในการปรับเปลี่ยนระบบการผลิตของชุมชนชาวนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา	
- สภาพกายภาพ เศรษฐกิจสังคม และเงื่อนไขต่าง ๆ ในการปรับเปลี่ยนระบบการทำฟาร์มในพื้นที่ที่มีการทำนาเป็นหลัก.....	184
- สภาพกายภาพ เศรษฐกิจสังคม และเงื่อนไขต่าง ๆ ในการปรับเปลี่ยนระบบการทำเกษตรในการทำไร่นาสวนผสมตามแนวทฤษฎีใหม่.....	193
- สภาพกายภาพ เศรษฐกิจสังคม และเงื่อนไขต่าง ๆ ในการตัดสินใจและปรับเปลี่ยนระบบการทำนาร่วมกับการปลูกผักและการทำสวนยางพารา.....	200
- สภาพกายภาพ เศรษฐกิจสังคม และเงื่อนไขต่าง ๆ ในการตัดสินใจระบบการทำกรของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม.....	213
บทที่ 9 อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
- วิวัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของระบบชุมชนชาวนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา.....	224
- อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ระบบการทำฟาร์มในพื้นที่ที่มีการทำนาเป็นหลัก ใน อ.บางแก้ว.....	228
- อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ การตัดสินใจทำการเกษตรทำไร่นาสวนผสมตามแนวทฤษฎีใหม่ อ.ควนขนุน จ.พัทลุง.....	232
- อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ การตัดสินใจและการปรับเปลี่ยนระบบการทำนาร่วมกับการปลูกผักและการทำสวนยางพารา อ.เขาชัยสน.....	235
- อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ การตัดสินใจปรับเปลี่ยนระบบการทำฟาร์มของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม.....	238
บรรณานุกรม.....	241

สารบัญญัตินาม

ตาราง	หน้า
1 จำนวนครัวเรือนที่ใช้ในการศึกษาในโครงการย่อย 2.....	16
2 จำนวนครัวเรือนที่ทำไร่นาสวนผสมและไม่ทำไร่นาสวนผสมในโครงการย่อยที่ 3	20
3 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่ใช้ในการศึกษา	30
4 ความเหมาะสมของที่ดินสำหรับพืชเศรษฐกิจในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา.....	51
5 เปรียบเทียบสถานภาพการเกษตรของหมู่บ้านต่างๆตำบลนาปะขอ ปี 2546 อ.บางแก้ว จ.พัทลุง.....	75
6 สถิติข้อมูลอุดมศึกษา ประจำปี 2546	78
7 แสดงพื้นที่ทางการเกษตรและพื้นที่อื่น ๆ รายตำบล อำเภอควนขนุน ปี 2545/46....	81
8 การใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อทำการเกษตรของเกษตรกรอำเภอเขาชัยสน พ.ศ.2547...	91
9 ข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจอำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง พ.ศ.2547.....	91
10 ต้นทุนการผลิตผลผลิตทางการเกษตร ปี พ.ศ.2547.....	93
11 เปรียบเทียบสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินบริเวณลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา พ.ศ.2539-2543	124
12 การใช้ที่ดินพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา พ.ศ.2543	126
13 สรุปการเปลี่ยนแปลงของระบบสังคมเกษตรในพื้นที่ อ.บางแก้ว จ.พัทลุง	147
14 สรุปวิวัฒนาการการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ อ.ควนขนุน จ.พัทลุง	151
15 ความคิดเห็นของเกษตรกรที่ทำไร่นาสวนผสมเปรียบเทียบกับการทำนาและ การทำสวนยางพารา	159
16 ช่วงเปลี่ยนแปลงของระบบการทำนาร่วมกับการปลูกผักและการทำสวนยางพารา..	167
17 รายได้รวมและค่าใช้จ่ายในครัวเรือน	179
18 ความคิดเห็นของผู้เลี้ยงโคนมต่ออาชีพการเลี้ยงโคนมเปรียบเทียบกับ การเลี้ยงโคเนื้อและการปลูกผัก	180
19 ความคิดเห็นของผู้ไม่เลี้ยงโคนมต่ออาชีพการเลี้ยงโคนมเปรียบเทียบกับ การเลี้ยงโคเนื้อ ไก่เนื้อ และการปลูกผัก	181
20 ระยะห่างระหว่างค่ากลางของทั้ง 6 ประเภท	185
21 แสดงค่าเฉลี่ยลักษณะต่างๆ ของฟาร์มแต่ละประเภท	186
22 สรุปลักษณะที่สำคัญ วัตถุประสงค์ กลยุทธ์ และแนวโน้มระบบการทำฟาร์ม ประเภทต่างๆ	192
23 เปรียบเทียบปัจจัยที่มีต่อการตัดสินใจทำไร่นาสวนผสมตามแนวทฤษฎีใหม่	196

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
24 แสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจทำหรือไม่ทำไรนา- สวนผสมตามแนวทฤษฎีใหม่	198
25 การวิเคราะห์ต้นทุนผลตอบแทนของฟาร์ม	203
26 ประสิทธิภาพระบบการทำงานร่วมกับการปลูกผักและการทำสวนยางพารา	206
27 เปรียบเทียบการวิเคราะห์โครงการทางการเงินของระบบการทำฟาร์ม	207
28 เงื่อนไขที่มีผลต่อการตัดสินใจในความต้องการขยายขนาดการผลิตเพิ่มของระบบ การทำงานร่วมกับการปลูกผักและการทำสวนยางพารา	208
29 เงื่อนไขที่มีผลต่อการตัดสินใจยังคงเลือกผลิตระบบการผลิตเดิมของระบบการทำนา ร่วมกับการปลูกผักและการทำสวนยางพารา	209
30 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของเงื่อนไขต่าง ๆ ที่มีต่อการตัดสินใจระบบการทำ การเกษตรระหว่างผู้เลี้ยงและไม่เลี้ยงโคนม	217
31 ความสัมพันธ์ของเงื่อนไขต่าง ๆ ที่มีผลต่อการตัดสินใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม และไม่เลี้ยงโคนม	220

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 โครงสร้างคณะผู้บริหารชุดโครงการวิจัย.....	2
2 แสดงอาณาเขตบริเวณลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา	7
3 แสดงการแบ่งเขตลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา	11
4 กรอบแนวคิดแสดงความเชื่อมโยงของโครงการวิจัยย่อยภายใต้ชุดโครงการวิจัย	12
5 กรอบแนวคิดการวิจัยระบบสังคมเกษตร อ.บางแก้ว จ.พัทลุง	19
6 กรอบแนวคิดการตัดสินใจทำไร่นาสวนผสมเกษตร อ.ควนขนุน จ.พัทลุง	22
7 กรอบแนวคิดเงื่อนไขการปรับตัวของระบบการทำนาร่วมการปลูกผักและ การทำสวนยางพารา อ.เขาชัยสน จ.พัทลุง	28
8 กรอบแนวคิดการตัดสินใจระบบการทำฟาร์ม อ.เขาชัยสน จ.พัทลุง	29
9 กรอบแนวคิดการตัดสินใจเลี้ยงและไม่เลี้ยงโคนม อ.เมืองพัทลุง จ.พัทลุง	35
10 ที่ตั้งของพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาในเขตคาบสมุทรภาคใต้	38
11 ความสัมพันธ์ทางกายภาพ ระบบนิเวศ และการพัฒนาต่าง ๆ ในเขตชายฝั่งทะเล ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา	39
12 แผนที่แสดงขอบเขตการปกครองลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา	41
13 แผนที่แสดงกลุ่มชุดดินพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา	49
14 ภาพตัดแสดงลักษณะสังคมพืชพรรณ	52
15 แสดงการใช้ที่ดิน ปี พ.ศ. 2525	54
16 แสดงการใช้ที่ดิน ปี พ.ศ.2543	55
17 ปริมาณน้ำเสียและปริมาณความสกปรกจากชุมชนในพื้นที่ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา	63
18 ขอบเขตอำเภอบางแก้ว และที่ตั้งชุมชนอำเภอบางแก้ว.....	67
19 การใช้ที่ดินหลัก ๆ ในอำเภอบางแก้ว.....	68
20 แนวตัดขวางพื้นที่ (Transect line) อำเภอบางแก้ว จังหวัดพัทลุง.....	71
21 การใช้ที่ดินและที่ตั้งหมู่บ้านที่ทำการศึกษា	72
22 แสดงที่ตั้งอำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง.....	77
23 แสดงอาณาเขตและที่ตั้งตำบลที่ทำการศึกษา อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง.....	77
24 แสดงที่ตั้งแม่น้ำและคลองต่าง ๆ ของจังหวัดพัทลุง.....	82
25 แสดงเขตนิเวศเกษตร อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง.....	86
26 การใช้ประโยชน์ที่ดินของอำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง.....	92
27 การใช้ประโยชน์ที่ดินของตำบลเขาชัยสน อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง.....	96

สารบัญภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
28 การใช้ประโยชน์ที่ดินของตำบลโคกม่วง อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง.....	98
29 การใช้ประโยชน์ที่ดินของตำบลหวนโพธิ์ อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง.....	100
30 การใช้ประโยชน์ที่ดินของตำบลควนขนุน อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง.....	104
31 แผนที่แสดงอาณาเขตการปกครอง และแหล่งน้ำ อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง.....	106
32 แผนที่แสดงอาณาเขตการปกครอง และแหล่งน้ำ ต.ลำปำ อ.เมือง จ.พัทลุง.....	108
33 แผนที่แสดงอาณาเขตการปกครอง และแหล่งน้ำ ต.ท่าแค อ.เมือง จ.พัทลุง.....	111
34 แผนที่แสดงอาณาเขตการปกครอง และแหล่งน้ำ ต.ร่วมเมือง อ.เมือง จ.พัทลุง.....	114
35 รูปแบบการตัดสินใจและการปรับเปลี่ยนระบบการทำงานนาร่วมกับการปลูกผัก และ การทำสวนยางพารา	212
36 เงื่อนไขที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลี้ยงโคนม.....	222
37 เงื่อนไขที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจไม่เลี้ยงโคนม.....	223